

5.5 Passende beoordeling bij het voorstel tot de bescherming als cultuurhistorisch landschap van Trimpontbos en omgeving en van een bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument, in Brakel (Everbeek)

Inhoud

1.	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Grootte van het gebied en ligging	2
2.	De bescherming als cultuurhistorisch landschap en monument	3
2.1	Doelstellingen van de bescherming	3
2.2	Bijzondere voorschriften bij de bescherming als monument en cultuurhistorisch landschap	5
2.3	Toelatingsplichtige handelingen bij de bescherming als monument en als cultuurhistorisch landschap	6
3.	Natuurbescherming en natuurdoelstellingen in het gebied	9
3.1	Speciale beschermingszone	9
3.1.1	Landschap: Boslandschap met zeer plaatselijke heidekernen	9
3.1.2	Landschap: Bocagelandschap met grasland- en moerasvegetaties	10
3.2	Prioriteiten (prioritaire inspanningen)	11
3.3	Openstaande taakstelling	14
3.5	IHD-zoekzones en erfgoedwaarden en -kenmerken cultuurhistorisch landschap	15
4.	Besluit	19

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Het agentschap Onroerend Erfgoed stelt een dossier op in functie van bescherming van Trimpontbos en omgeving als cultuurhistorisch landschap. In het landschap ligt op het erf van Trimpont 14 een bakoven met bakhuis in vakwerkbouw, dat als monument beschermd wordt.

Dit beschermingsdossier werd opgemaakt naar aanleiding van een geografische screening naar waardevolle landschappelijke gehelen van de Vlaamse Ardennen in functie van een bescherming als cultuurhistorisch landschap. Alle landschappelijke gehelen uit de landshapsatlas werden in het kader van dit project geëvalueerd op erfgoedwaarden.

Op basis van dit onderzoek werden drie beschermingsdossiers voor cultuurhistorische landschappen en één bescherming als monument aan de beschermingskalender van 2023 toegevoegd:

- Park bij Villa Louisa op Edelareberg (Oudenaarde): monument
- Brakelbos met Hof ten Bosse en vallei van de Sassegembeek in Opbrakel (Brakel): cultuurhistorisch landschap en Hof ten Bossche in Opbrakel (Brakel): monument
- Trimpontbos en omgeving in Everbeek (Brakel): cultuurhistorisch landschap, met inbegrip van 'bakoven met bakhuis in vakwerkbouw' als monument
- Kloostersite 'Abdij van Beaulieu' met Steenkouter, Kloosterkouter en Langemeersen in Petegem en Bevere (Wortegem-Petegem en Oudenaarde): cultuurhistorisch landschap

De passende beoordeling zoals voorzien in het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu¹ kadert in functie van de beslissing tot bescherming als onroerend erfgoed.

1.2 Grootte van het gebied en ligging

Het gebied dat voor bescherming als cultuurhistorisch landschap wordt voorgesteld ligt in het zuidoosten van de gemeente Brakel, in de deelgemeente Everbeek. Het landschap situeert zich ten zuiden van het dorp Everbeek-Boven. Het wordt omsloten door de wegen Maandagstraat in het westen, Pevenage en Oolstraat in het noorden, Lobe in het oosten, Kapellen en Kremerstraat in het zuiden.

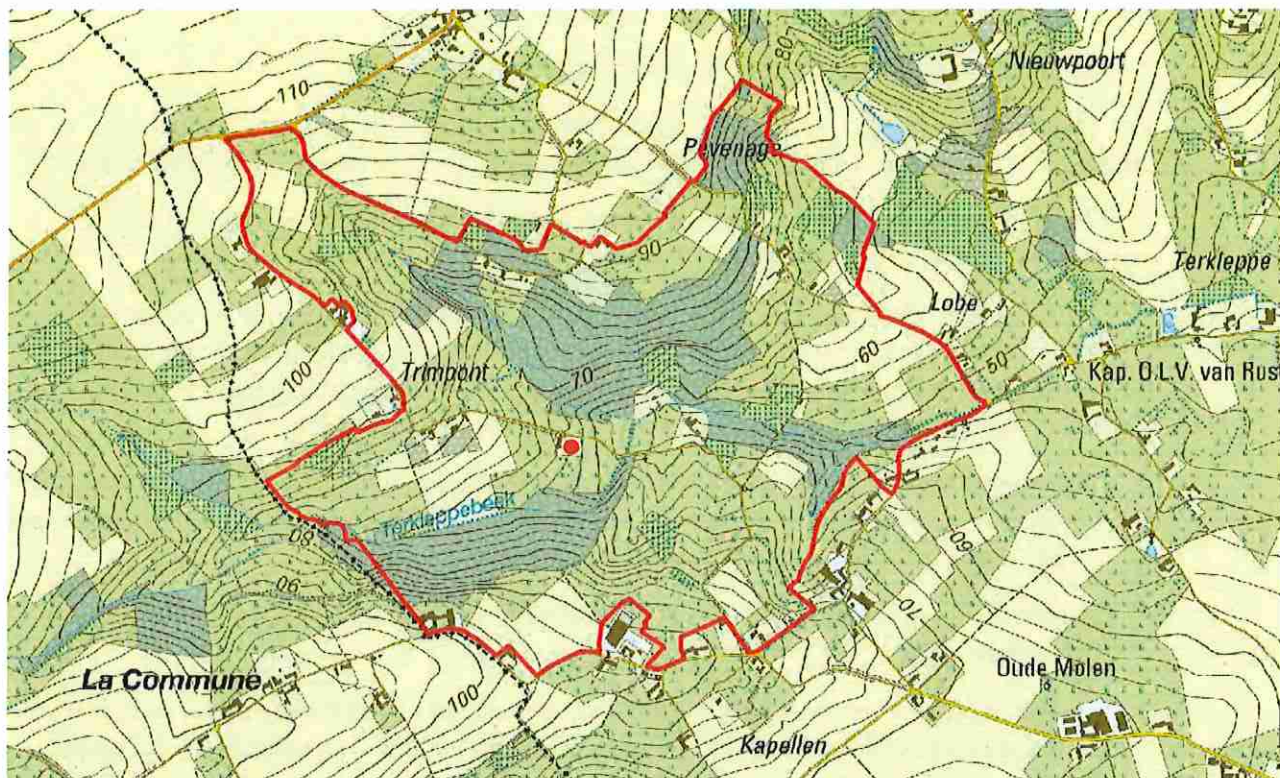
Het gebied omvat de boskernen van het Trimpontbos, het kleinschalige landschap van de omgeving van de boskernen, met centraal daarin de vallei van de Terkleppebeek. Het Trimpontbos maakt deel uit van de Everbeekse Bossen. De boskernen zijn oude bossen. Het omliggende landschap kenmerkt zich door een afwissend kleinschalig landschap rijk aan kleine landschapselementen.

Centraal in het landschap ligt een kleine hoeve met als adres Trimpont 14. De hoeve heeft een deels in vakwerk opgetrokken bakoven, deze wordt als monument beschermd. Halverwege de kronkelende Trimpontstraat situeert zich de in kern 19de-eeuwse hoevesite met losse bestanddelen. De langgestrekte woning, teruggaand op een samenstel van boerenarbeiderswoningen, staat haaks op de straatbocht en is in de glooiing van het perceel ingeplant. Het uitgestrekte hoeve-erf, ten oosten van de woning, is van de straat afgescheiden door een houtkant en een bakstenen muur met ijzeren hekwerk.

¹ artikel 36ter, §3 en §4.

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

De grootte van het te beschermen cultuurhistorisch landschap bedraagt 95,2 ha. Het te beschermen monument heeft een oppervlakte van 24 m².

Topografische basiskaart numerieke reeks, Nationaal Geografisch Instituut, uitgegeven in 2009, schaal 1:10.000, met de afbakening van het cultuurhistorisch landschap 'Trimpontbos en omgeving' (rode lijn) en van het monument 'bakoven met bakhuis in vakwerkbouw' (indicatieve rode bol)

2. De bescherming als cultuurhistorisch landschap en monument

Het Trimpontbos en omgeving wordt beschermd als cultuurhistorisch landschap omwille van de esthetische waarde, de historische waarde, de ruimtelijk-structurerende waarde en de wetenschappelijke waarde. De bakoven met bakhuis in vakwerkbouw wordt beschermd als monument omwille van de historische waarde en de architecturale waarde.

Voor de beschrijving van de erfgoedwaarden, -elementen en -kenmerken wordt verwezen naar de inhoudelijk dossiers en de ministeriële besluiten bij de beschermingen.

Hieronder gaan we in op de beheersdoelstellingen, instandhoudingsplichten en toelatingsplichtige handelingen die in het beschermingsdossier worden opgenomen.

2.1 Doelstellingen van de bescherming

De beheersdoelstellingen moeten de zakelijkrechthouders (eigenaars, erfpachthouders, opstalhouders en leasinggevers) en gebruikers op weg helpen om de erfgoedwaarden maximaal in stand te houden of te verbeteren. Ze hebben de optimale verwezenlijking van de erfgoedwaarden voor ogen.

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

Ze geven richting aan of vormen een kader voor toekomstig beheer van het beschermd onroerend goed. Zakelijkrechthouders en gebruikers houden rekening met deze beheersdoelstellingen als ze werken wensen uit te voeren aan het beschermd goed.

Doelstellingen van de bescherming als cultuurhistorisch landschap

De beheersdoelstellingen voor het cultuurhistorisch landschap zijn er op gericht om de erfgoedwaarden van het Trimpontbos en omgeving voor de toekomst zoveel mogelijk te behouden.

De beheersdoelstellingen van de bescherming als cultuurhistorisch landschap die de optimale verwezenlijking van de erfgoedwaarden in de toekomst beogen zijn:

- 1° de aanwezige erfgoedwaarden, -kenmerken, en -elementen te vrijwaren en te versterken. Behoud, goed beheer en herstel van de erfgoedkenmerken en elementen staat daarbij centraal. Voor het gebied wordt best een geïntegreerd beheersplan opgesteld met het oog op de afstemming tussen de erfgoedwaarden en de natuurwaarden;
- 2° voor het behoud van de erfgoedwaarden – en kenmerken verdient het de aanbeveling om bij afsterven van bomen en struiken of bij nieuwe aanplantingen van houtkanten, te kiezen voor de soorten en locaties die traditioneel thuis horen in het landschap;
- 3° een verbetering van de habitatkwaliteit is positief voor het behoud van de erfgoedwaarden – en kenmerken;
- 4° het wegen- en padennetwerk is kleinschalig en gevarieerd. Holle wegen, half- en onverharde wegen en gekasseide tracés blijven hun eigenheid behouden. Het gebruik van de paden is afgestemd met de draagkracht ervan en het gebied waar ze zich bevinden. Zachte recreatie langs de (historische) paden kan. Hardere recreatie op gevoelige plekken, zoals de bronnen en bronbeken, is niet wenselijk;
- 5° het behoud van de bronstelsels, bronbeken en de (oud) bospercelen is het best gediend met een weinig actief beheer zonder grootschalige (destructieve) ingrepen;
- 6° de bescherming veronderstelt het behoud van de meanderende en zuivere waterlopen binnen het gebied met centraal de Terkleppebeek en de Molenbeek, die sterk bijdragen tot de erfgoedwaarde. Dit veronderstelt dat meanderingsprocessen zich ongestoord verder kunnen zetten;
- 7° het is wenselijk om bij drainage met onwenselijke effecten op de erfgoedwaarde van het gebied de oorspronkelijke situatie te herstellen;
- 8° het open akkerland op de hoger gelegen gronden kan als open en bouwvrij landbouwgebied behouden blijven. Graslanden en lage ruigten op de randen kunnen een overgang naar andere gebieden verzachten;
- 9° zichten in het gebied voldoende open te houden;
- 10° het is wenselijk dat de bestaande bebouwing op schaal van het landschap blijft en dat de vertuining van omliggende percelen vermeden wordt.

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

Doelstellingen van de bescherming als monument

De beheersdoelstellingen voor het monument zijn er op gericht om de erfgoedwaarden van de bakoven met bakhuis in vakwerkbouw voor de toekomst zoveel mogelijk te behouden.

De beheersdoelstellingen van de bescherming als monument zijn:

- 1° de bescherming van de bakoven beoogt het behoud van de erfgoedkenmerken en erfgoedelementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. Dit veronderstelt vakkundig onderhoud en indien nodig conserverende ingrepen. Behoud gaat daarbij steeds voor op vernieuwen;
- 2° het is wenselijk om de oude deur of een naar oud model hermaakte deur te herplaatsen in de deuropening en opnieuw glas te voorzien in het raam van het bakhuis. In afwachting van een duurzame oplossing dienen deze openingen, conform artikel 4, wind- en waterdicht gemaakt te worden;
- 3° het herbestemmen van de bakoven behoort tot de mogelijkheden, indien dit de draagkracht ervan niet overschrijdt. Ook kan de vroegere broodbak-functie hernomen worden. Een mogelijke herbestemming is best ook reversibel, met het ook op een later eventueel hernemen van de functie als bakoven. Het grotere bakhuis met aansluitende kleine stal leent zich het best voor een herbestemming. Het in volume beperkte bakovengebouwtje laat omwille van de invulling ervan met de eigenlijke broodoven niet toe dat dit gebouwtje substantieel bij een herbestemming betrokken wordt. Ook bij het niet herstellen van de vroegere broodbak-functie dient het bakovengebouwtje in stand gehouden te worden. Zowel voor het exterieur als voor het interieur (ovenmond, broodoven met koepelgewelf enz.) is het wenselijk dat de vroegere functie leesbaar blijft;
- 4° een reconstructie in vakwerkbouw van de versteende langsgevel(s) van het varkensstalletje – op basis van een bouwhistorisch en iconografisch onderzoek - behoort tot de mogelijkheden. Een andere mogelijkheid is om de verstening te behouden;
- 5° de bescherming veronderstelt het behoud van de erfgoedwaarden van zowel de gedeelten in baksteenmetselwerk als de gedeelten in vakwerkbouw. Bij vernieuwing van de leemvullingen is het aangewezen om de oude structuur met vitswerk en leem te documenteren.

2.2 Bijzondere voorschriften bij de bescherming als monument en cultuurhistorisch landschap

Voor elk beschermd onroerend goed geldt het actief en passief behoudsbeginsel. Dit betekent dat de zakelijkrechthouders en gebruikers het beschermd goed in goede staat moeten houden door de nodige instandhoudings-, beveiligings-, beheers-, herstellings- en onderhoudswerken uit te voeren en dat het verboden is om een beschermd onroerend goed te ontsieren, te beschadigen, te vernielen of de erfgoedwaarden ervan aan te tasten. Het betekent ook dat een zakelijkrechthouder en gebruiker verplicht is het beschermd onroerend goed als een goed huisvader te beheren en het dus niet te verwaarlozen.

In het Onroerenderfgoeddecreet en Onroerenderfgoedbesluit zijn een aantal algemene voorschriften voor de instandhouding en het onderhoud van beschermd onroerend erfgoed opgenomen, meer bepaald:

- het goed als een goede huisvader beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

- de toestand van het goed regelmatig controleren in het bijzonder het monitoren van de stabiliteit;
- regulier onderhoud uitoefenen;
- onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen nemen in geval van nood.

Dit zijn ook de algemene voorschriften die van toepassing zijn op het te beschermen monument.

De zakelijkrechthouder en de gebruiker houden het cultuurhistorische landschap 'Trimpontbos en omgeving' in stand en onderhouden het door:

- 1° het cultuurhistorisch landschap als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade door brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het cultuurhistorisch landschap regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood;
- 5° de beleving van de rust en de stilte in het gebied te respecteren in functie van de landschapsbeleving. Werken of activiteiten in dit gebied passen hierbinnen en mogen de draagkracht van het gebied niet overschrijden.

2.3 Toelatingsplichtige handelingen bij de bescherming als monument en als cultuurhistorisch landschap

Voor sommige werken aan het beschermd onroerend goed moet een toelating worden gevraagd. Sommige werken kunnen namelijk een negatief effect hebben op de erfgoedwaarden. Voor alle werken die stedenbouwkundig vergunningsplichtig zijn, of waarvoor een omgevingsvergunning, milieuvergunning of natuurvergunning nodig is, vraagt de vergunningverlenende overheid advies aan het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid.

Voor een aantal werken die niet vergunningsplichtig zijn, moeten de zakelijkrechthouders en gebruikers, voorafgaand aan de uitvoering van de werken, toelating vragen aan het agentschap Onroerend Erfgoed of aan de erkende onroerenderfgoedgemeente.

Een toelating is vereist voor de volgende handelingen aan of in het cultuurhistorische landschap:

- 1° het plaatsen van constructies met een minimale grondoppervlakte van 6 m² en een minimale hoogte van 4 meter, met uitzondering van niet-permanente en verplaatsbare constructies binnen een straal van 30 meter rond een vergund of vergund geacht gebouw;
- 2° het slopen, verbouwen of heropbouwen van constructies die als erfgoedelement zijn opgenomen of als karakteristiek gebouw zijn aangegeven in beschermingsbesluit;
- 3° het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 4° het plaatsen of wijzigen van boven- en ondergrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
- 5° het plaatsen of wijzigen van afsluitingen, met uitzondering van gladde schrikdraad en prikkeldraad en prikkeldraad met houten, ontschorste smalle palen, ten behoeve van veekering;

- 6° het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
- 7° het vellen of beschadigen van bomen en struiken of kleine landschapselementen, en elke handeling die een wijziging van de groeiplaats en groeivorm van de bomen en de struiken tot gevolg kan hebben;
- 8° het aanleggen of wijzigen van verharding met een minimale gezamenlijke grondoppervlakte van 30 m² of het uitbreiden van bestaande verhardingen met minimaal 30 m²;
- 9° het plaatsen of wijzigen van straatmeubilair, met uitzondering van niet-aard- en niet-nagelvaste elementen en verkeersborden vermeld in artikel 65 van het Koninklijk Besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg;
- 10° het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 11° het fundamenteel en structureel wijzigen van de aanleg van erfbeplantingen;
- 12° het organiseren van grote evenementen, die het normaal gebruik van het beschermd cultuurhistorisch landschap overstijgen;
- 13° het scheuren van grasland of het omzetten van grasland in akkerland van:
 - a) historisch permanent grasland: een halfnatuurlijke vegetatie die bestaat uit grasland dat gekenmerkt wordt door het langdurig grondgebruik als graasweide, hooiland of wisselweide met cultuurhistorische waarde of met een soortenrijke vegetatie van kruiden en grassoorten waarbij het milieu meestal wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van sloten, greppels, poelen, uitgesproken microreliëf, bronnen of kwelzones;
 - b) overig grasland in de groengebieden, parkgebieden, buffergebieden, bosgebieden, valleigebieden, brongebieden, agrarische gebieden met ecologisch belang, agrarische gebieden met bijzondere waarde, natuurontwikkelingsgebieden, gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen met als overdruk overstromingsgebied, wachtbekkens en militaire domeinen, ontginningsgebieden die een van de bestemmingen, vermeld in dit artikel, als nabestemming hebben, op de plannen van aanleg en de ruimtelijke uitvoeringsplannen met toepassing van de VCRO;
- 14° het plaatsen of wijzigen van oeverbeschoeiing;
- 15° elke reliëfwijziging van de bodem, wijziging van het hydrografisch netwerk of ander werk of handelingen die impact kunnen hebben op het grondwaterpeil;
- 16° het achterlaten van slib. Een normaal onderhoud van de openbare waterlopen blijft toegelaten voor zover het slib oordeelkundig wordt open gespreid en voldoet aan de geldende normen;
- 17° het uitvoeren van (graaf)werken die de stabiliteit van gebouwen en constructies met erfgoedwaarde in gevaar kunnen brengen;
- 18° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies die als bouwkundig erfgoed, waarvan in artikel 2 van het besluit wordt aangegeven dat dit erfgoedwaarde heeft, zijn opgenomen in het beschermingsbesluit:
 - a) het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

- b) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
- c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
- d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
- e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen.

Er is geen toelating vereist voor:

- 1° regulier onderhoud;
- 2° passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood.

Een toelating is vereist voor de volgende handelingen aan of in het monument:

- 1° het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
- 2° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 3° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 4° het verwijderen, vervangen, aanbrengen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 5° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de muren van constructies:
 - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
 - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - c) het verwijderen of vervangen van de lemen vakwerkvullingen van de vakwerkconstructie;
 - d) het verwijderen of vervangen van bakstenen muren of het vervangen van versteende muren door een vakwerkconstructie;
 - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
 - f) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
 - g) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - h) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 6° het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie;
- 7° het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontleisteren van bepleisterde elementen;
- 8° het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige.

3. Natuurbescherming en natuurdoelstellingen in het gebied

3.1 Speciale beschermingszone

Het te beschermen cultuurhistorisch landschap ligt (op een paar percelen na) volledig in habitatrichtlijngebied, aangewezen in besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' tot definitieve vaststelling van de bijhorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23 april 2014². Het te beschermen gebied ligt in deelgebied 9 'Trimpont'³.

In het Habitatrichtlijngebied komen verschillende soorten habitats voor. De belangrijkste zijn 'Eiken-Beukenbossen met Wilde hyacint en Parelgras-Beukenbossen' (9130)⁴, 'Valleibossen, Elzenbroekbossen en zachthoutooibossen' (91E0)⁵ en voor een beperkte oppervlakte 'Kalktufbronnen met tufsteenformatie' (7220)⁶. Er zijn ook instandhoudingsdoelstellingen voor 'Voedselrijke, soortenrijke ruigtes langs waterlopen en boszomen' (6430)⁷.

3.1.1 Landschap: Boslandschap met zeer plaatselijke heidekernen

Het boslandschap met de habitattypes 9130 en 91E0 zijn essentieel. Er wordt gestreefd naar de realisatie van een robuust netwerk van enkele grote boskernen die op lange termijn garanties bieden voor de instandhouding van leefbare populaties van de typische soorten van deze kernen en hun boshabitats.

Doelstellingen:

1. Kwaliteitsverbetering op vlak van structuur: de boshabitats binnen deze SBZ hebben op dit ogenblik in heel veel deelgebieden een onvoldoende gevarieerde structuur. Door het toepassen van een natuurgericht bosbeheer in bossen zal het aandeel aan dikke bomen, dood hout, gevarieerde randen en open plekken op termijn toenemen.
2. De realisatie van kwalitatief degelijke grote boshabitatkernen: de realisatie van een aantal grote boskernen, die een leefbare populatie bevatten van de grotere oppervlaktebehoevende faunasoorten, is een belangrijk streefdoel om een goede staat van instandhouding te bereiken binnen dit SBZ voor de boshabitats.
3. Het degelijk bufferen van kleinere boskernen en/of verbinden van kleinere boskernen: dit is een algemene doelstelling die voor de kleinere boskernen binnen de verschillende deelgebieden van de afgebakende SBZ voorgesteld wordt. Veel kleine boskernen in de deelgebieden voldoen niet aan het MSA en zijn bovendien vaak in een intensief agrarisch gebied gelegen, waardoor ze slecht gebufferd zijn. Dit gaat om verbindingen via kleinschalige bosuitbreiding tot kleinschalige landschappelijke elementen zoals hagen en houtkanten.

²https://natura2000.vlaanderen.be/sites/default/files/12_vlaamse_ardennen_s-ihd-besluit_vr.pdf (geraadpleegd op 1/12/2023)

³[Vlaamse Ardennen | Natura2000 \(vlaanderen.be\)](#) (geraadpleegd op 1/12/2023)

⁴[Eiken-Beukenbossen met Wilde hyacint en Parelgras-Beukenbossen \(9130\) | Natura2000 \(vlaanderen.be\)](#) (geraadpleegd op 1/12/2023)

⁵[Valleibossen, Elzenbroekbossen en zachthoutooibossen \(91E0\) | Natura2000 \(vlaanderen.be\)](#) (geraadpleegd op 1/12/2023)

⁶[Kalktufbronnen met tufsteenformatie \(7220\) | Natura2000 \(vlaanderen.be\)](#) (geraadpleegd op 1/12/2023)

⁷[Voedselrijke, soortenrijke ruigtes langs waterlopen en boszomen \(6430\) | Natura2000 \(vlaanderen.be\)](#) (geraadpleegd op 1/12/2023)

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

Kleinschalige bosuitbreidingen worden voorgesteld onder meer in deelgebieden 9 'Trimpont'.

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en monument hebben geen negatief effect op de kwaliteit of de doelstellingen van de bossen. De oude bossen hebben een historische en wetenschappelijke erfgoedwaarde.

De natuurwetgeving en het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' tot definitieve vaststelling van de bijhorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23 april 2014, worden door het voorliggende beschermingsbesluit van het cultuurhistorisch landschap steeds gerespecteerd als beslist beleid. De bescherming van het cultuurhistorisch landschap mag de uitvoering van de maatregelen die nodig zijn om de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 te bereiken, niet hinderen. De zoekzones voor bosdoelen volgens de zoekzonekaart (Voorlopige zoekzones instandhoudingsdoelen Natura 2000 versie 2, gepubliceerd op 14 september 2015) kunnen bebost op basis van een ingediende aanvraag zolang de doelstellingen voor bosoppervlakte nog niet zijn bereikt voor speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen'. Het is wenselijk om de zichten, een erfgoedelement in het gebied, bij voorkeur open te houden. Bij de allocatie van de bosdoelen kunnen verschillende uitvoeringsalternatieven ten opzichte van elkaar afgewogen worden (permanent open plekken binnen het bos, mantel-zoomvegetaties, hakhoutbeheer, ...).

3.1.2. Landschap: Bocagelandschap met grasland- en moerasvegetaties

Het grasland- en moeraslandschap wordt beschouwd als een samenhangend complex van bloemrijke hooilanden (6510), schralere graslandtypes (6410) en natte ruigtes (6430). Tevens worden eutrofe plassen (3150) toegevoegd. Deze SBZ is in de G-IHD als essentieel voor het habitatype 6430, zeer belangrijk voor het habitatype 6510 en belangrijk voor het habitatype 6410 aangeduid. In een aantal deelgebieden worden beperktere oppervlaktetoeenames voorzien van de grasland- en moerashabitats. Hierbij wordt enerzijds gestreefd om de aanwezige grasland- en moerashabitats beter te bufferen en/of te verbinden (door beperktere uitbreidingen van habitatypes en/of behoud/ontwikkeling van RBB's) en anderzijds overgangen naar bosranden en –zomen verder te ontwikkelen.

Doelstellingen:

1. Kleinschalige oppervlaktetoeenames worden voorgesteld onder meer in de deelgebied 9 Trimpont,

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en monument hebben geen negatief effect op de kwaliteit of de doelstellingen van het bocagelandschap met graslanden. Het nodige natuurbeheer en beheerdoelstelling van het cultuurhistorische landschap zijn compatibel. Op de zoekzones voor graslanddoelen volgens de zoekzonekaart (Voorlopige zoekzones instandhoudingsdoelen Natura 2000 versie 2, gepubliceerd op 14/09/2015) zijn er binnen de afbakening van cultuurhistorisch landschap 'Trimpontbos en omgeving' weinig graslanddoelen opgenomen.

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

3.2 Prioriteiten (prioritaire inspanningen)

De prioritaire inspanningen (PI) voor het habitatrichtlijngebied 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen (BE2300007)', deelgebied 9 'Trimpont' die van tel zijn voor het te beschermen gebied zijn nummers 1, 2, 3, 4, 5:

PI 1, kwaliteitsverbetering van aanwezige bos- en andere habitattypes

De aangemelde habitattypes in de SBZ bezitten allen een actueel gedeeltelijk aangetaste staat van instandhouding. Er dient dan ook een kwaliteitsverbetering van de voorkomende habitattypes gerealiseerd te worden door een goede habitatstructuur na te streven en de verstoringen te verminderen. Een ecologisch beheer, afgestemd op de habitats, is hierbij essentieel.

Voor de boshabitats wordt een betere structuurkwaliteit nagestreefd met voldoende dikke (dode) bomen, een goed ontwikkelde struik- en kruidlaag, bosranden en open plekken. Door het toepassen van natuurgericht bosbeheer in natuurreservaten, bosreservaten en domeinbossen wordt hieraan tegemoet gekomen. Het zijn maatregelen die reeds in veel beheerplannen voorzien zijn voor domeinen in eigendom van het ANB of de erkende terreinbeherende verenigingen. Bij andere openbare besturen en privébossen in het VEN (of op vrijwillige basis) kan door het toepassen van de Criteria Duurzaam Bosbeheer (CDB) de kwaliteit eveneens verbeterd worden.

Bij de grasland-, moeras- en heidevegetaties gaat het vaak om een combinatie van éénmalige inrichtingsmaatregelen, gevolgd door een regulier beheer dat optimaal afgestemd is op het beoogde habitatype (zie ook verdere prioritaire inspanningen).

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De doelstellingen van de voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en monument stroken met de prioritaire inspanningen. Een kwaliteitsverbetering van de bossen en grasland-, moeras- en heidevegetaties versterken de kwaliteiten van het cultuurhistorische landschap.

PI 2, omvorming van naaldhout, populierenbossen en (recente) loofhoutaanplanten naar boshabitattypes en zeer plaatselijk heidekernen

De naaldhoutbossen, populierenbossen en (recente, deels spontane) loofhoutaanplanten zullen door een gericht beheer worden omgevormd naar de nagestreefde habitattypes 9120, 9130 en 91E0. Deze situeren zich voornamelijk in deelgebieden ..., 9 Trimpont,... Daarnaast zullen kleinere omvormingen verspreid over de SBZ noodzakelijk zijn.

Voor de bossen, beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos en natuurbeherende verenigingen, wordt er van uitgegaan dat op termijn minimaal 80% [] van de bosoppervlakte zal evolueren naar het gewenste habitatype door de toepassing van de bestaande beheervisie van het Agentschap en uitvoering van beheerplannen. In de private bossen, gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk, kan door omvorming bijkomend habitat gerealiseerd worden via de toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer.*

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De doelstellingen van de voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en monument stroken grotendeels met de prioritaire inspanningen. Een omvormingsbeheer van de bossen naar boshabitattypes versterkt de kwaliteiten van het cultuurhistorische landschap.

PI 3, bosuitbreidingen

Voor de realisatie van een goede staat van instandhouding, zowel op gewestelijk niveau als voor de SBZ zijn nog bijkomende bosuitbreidingen ('nieuw' bos) noodzakelijk met een richtwaarde van 1013 ha (totaal van alle boshabitattypes 9120, 9130 en 91E0). Het combineren van de eerder genoemde inspanningen (kwaliteitsverbetering van de aanwezige habitats en de omvormingsmaatregelen) met bosuitbreiding moet uiteindelijk resulteren in volgende globale doelstellingen:

- *Het degelijk bufferen van kleinere boskernen en/of verbinden van kleinere boskernen (met een voldoende tot goede staat van instandhouding).*

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De doelstellingen van de voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en monument stroken met de prioritaire inspanningen. Voor het deelgebied Trimpont zijn geen oppervlakte-doelstellingen opgenomen. Voor de volledige Vlaamse Ardennen moet de oppervlakte bos nog aanzienlijk toenemen, onder meer in het deelgebied 'Trimpont'. Het SBZ-H deelgebied 'Trimpont' is groter dan het te beschermen cultuurhistorische landschap. Het bufferen en verbinden van bossen door kleinschalige bosuitbreidingen is inpasbaar in het landschap.

De natuurwetgeving en het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' tot definitieve vaststelling van de bijhorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23 april 2014, worden door het voorliggende beschermingsbesluit van het cultuurhistorisch landschap steeds gerespecteerd als beslist beleid. De bescherming van het cultuurhistorisch landschap mag de uitvoering van de maatregelen die nodig zijn om de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 te bereiken, niet hinderen. De zoekzones voor bosdoelen volgens de zoekzonekaart (Voorlopige zoekzones instandhoudingsdoelen Natura 2000 versie 2, gepubliceerd op 14 september 2015) kunnen bebost op basis van een ingediende aanvraag zolang de doelstellingen voor bosoppervlakte nog niet zijn bereikt voor speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen'. Het is wenselijk om de zichten, een erfgoedelement in het gebied, bij voorkeur open te houden. Bij de allocatie van de bosdoelen kunnen verschillende uitvoeringsalternatieven ten opzichte van elkaar afgewogen worden (permanent open plekken binnen het bos, mantel-zoomvegetaties, hakhoutbeheer, ...).

PI 4, realisatie van aaneengesloten moeras- en graslandencomplexen

Voor de realisatie van de doelen voor moeras- en natte graslandcomplexen (habitattypes 6410, 6430 en 6510) is bijkomend 128 ha habitat noodzakelijk. Het combineren van de eerder genoemde inspanningen (kwaliteitsverbetering van de aanwezige habitattypes) met oppervlaktetoename moet uiteindelijk resulteren in volgende globale doelstellingen:

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

- beperktere toenames in andere deelgebieden van aangesloten moeras- en graslandcomplexen, waarbij enerzijds beoogd wordt de aanwezige grasland- en moerashabitats beter te bufferen en/of te verbinden en anderzijds overgangen naar bosranden en – zomen verder worden ontwikkeld.

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De doelstellingen van de voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en monument stroken grotendeels met de prioritaire inspanningen. Er worden in Trimpont geen grote aaneengesloten moeras- en graslandcomplexen voorzien. Het beperkt toenemen van graslandcomplexen type versterkt de kwaliteiten van het cultuurhistorische landschap.

PI 5, ecologisch beheer van waterlopen

Deze SBZ is aangemeld voor een aantal specifieke vissoorten (Bittervoorn, Rivierdonderpad en Beekprik), vaak gebonden aan (vrij) ongestoorde waterlopen. Het combineren van de eerder genoemde inspanningen met oppervlaktetoename moet uiteindelijk resulteren in volgende globale doelstellingen:

- *Maatregelen voor verbinden en uitbreiden van het leefgebied in functie van de aangemelde soorten Rivierdonderpad en Beekprik (door het verbeteren van de habitatkwaliteit over een grotere oppervlakte), prioritair ter hoogte van de nu gekende populaties (deelgebied ..., 9 Trimpont,...)*

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De doelstellingen van de voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en monument stroken met de prioritaire inspanningen. Een ecologisch beheer van de waterlopen versterkt de kwaliteiten van het cultuurhistorische landschap. Een geïntegreerde aanpak van de overstromingsproblematiek binnen het stroomgebied van de Terkleppebeek-Molenbeek wordt door de bescherming van het cultuurhistorisch landschap niet hinderend.

PI 6, herstel bocagelandschap

Het bocagelandschap is een halfopen landschap met weiland, hooiland en akkers afgewisseld met veel KLE's (houtkanten, struweel, poelen, etc.). Een dergelijk landschap komt in de SBZ nog voor, hoewel het steeds meer onder druk staat. De mogelijkheden voor samenwerking met o.a. landbouwers moeten hierbij onderzocht worden. Het bocagelandschap is van essentieel belang:

- *als foerageergebied voor de Wespandief;*

- *als foerageergebied voor de vleermuissoorten met een voorkeur voor bossen & landschappen met een belangrijk aandeel houtige vegetaties ('groep 2', zie eerder);*

- *als verbindingsgebied tussen slaapplek en foerageergebied voor diverse vleermuissoorten.*

Het herstel van het bocagelandschap verzekert bovendien de instandhouding van verschillende habitattypische soorten: ...

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De doelstellingen van de voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en monument stroken met de prioritaire inspanningen. Een herstel van het bocagelandschap versterkt de kwaliteiten van het cultuurhistorische landschap.

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

3.3 Openstaande taakstelling

Openstaande taakstelling voor volledig SBZ op 1/1/2023⁸:

Gebiedscode	Habitatcode	Doelstelling (ha)	Passend beheer (ha)	Openstaande taakstelling (ha)
BE2300007	3150	5,0	4,5	0,5
BE2300007	4030	12,0	10,8	1,2
BE2300007	6230	3,0	0,6	2,4
BE2300007	6410	0,2	0,1	0,1
BE2300007	6430	140,0	26,6	113,4
BE2300007	6510	120,0	39,8	80,2
BE2300007	9120	630,0	261,3	368,7
BE2300007	9130	1.816,0	834,2	981,8
BE2300007	91E0	695,0	350,9	344,1

Voor volgende soorten worden in het volledige habitatrichtlijngebied BE2300007 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' volgende doelen vooropgesteld:

Soort	Doel
Beekprik	uitbreiding
Bittervoorn	uitbreiding
Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis	uitbreiding
Ingekorven vleermuis	uitbreiding
Kamsalamander	uitbreiding
Kleine dwergvleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger	uitbreiding
Rivierdonderpad	uitbreiding
Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Bosvleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis	uitbreiding
Zeggekorfslak	uitbreiding

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De voorgenen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en monument hebben geen impact op de openstaande taakstelling voor bosuitbreiding in het deelgebied '9 Trimpont':

- Het kleine te beschermen monument is geen mogelijk plaats voor habitatuitbreiding of herstel. Het onderhoud of herstel heeft geen impact op de doelstelling voor soorten.

Het SBZ-deelgebied 9 'Trimpont' is groter dan het te beschermen cultuurhistorisch landschap 'Trimpontbos en omgeving'. Het bufferen en verbinden van bossen door kleinschalige bosuitbreidingen is inpasbaar in het landschap. De natuurwetgeving en het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' tot definitieve vaststelling van de bijhorende

⁸ <https://natura2000.vlaanderen.be/voortgangsdokument/openstaande-taakstelling> (geraadpleegd op 20/12/2023).

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23 april 2014, worden door het voorliggende beschermingsbesluit van het cultuurhistorisch landschap steeds gerespecteerd als beslist beleid. De bescherming van het cultuurhistorisch landschap mag de uitvoering van de maatregelen die nodig zijn om de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 te bereiken, niet hinderen. De zoekzones voor bosdoelen volgens de zoekzonekaart (Voorlopige zoekzones instandhoudingsdoelen Natura 2000 versie 2, gepubliceerd op 14 september 2015) kunnen bebost op basis van een ingediende aanvraag zolang de doelstellingen voor bosoppervlakte nog niet zijn bereikt voor speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen'. Het is wenselijk om de zichten, een erfgoedelement in het gebied, bij voorkeur open te houden. Bij de allocatie van de bosdoelen kunnen verschillende uitvoeringsalternatieven ten opzichte van elkaar afgewogen worden (permanent open plekken binnen het bos, mantel-zoomvegetaties, hakhoutbeheer, ...).

- 3.4 Soortenbeschermingsprogramma

Het te beschermen gebied valt binnen het soortenbeschermingsprogramma voor Beekprik en Rivierdonderpad, die zich beide in de waterlopen Terkleppebeek-Molenbeek bevinden⁹.

Aftoetsing van natuur- en erfgoeddoelstellingen

De voorgestelde beschermingen als cultuurhistorisch landschap en als monument stroken met het soortenbeschermingsprogramma voor Beekprik en Rivierdonderpad. Het acties die nodig zijn voor het behoud van deze soorten (verbetering van de waterkwaliteit, structuurherstel van waterlopen, aangepast waterloopbeheer, wegwerken van vismigratieknelpunten,...) verhogen eveneens de kwaliteiten van het landschap. Een geïntegreerde aanpak van de overstromingsproblematiek binnen het stroomgebied van de Terkleppebeek-Molenbeek wordt door de bescherming van het cultuurhistorisch landschap niet hinderend.

3.5 IHD-zoekzones en erfgoedwaarden en -kenmerken cultuurhistorisch landschap

Het totale habitatrichtlijngebied BE2300007 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' is 5.545,15 ha groot. De oppervlakte van het deelgebied BE2300007-9 'Trimpont' is 284,75 ha, ongeveer 1/3 ervan wordt voorgesteld om te beschermen als cultuurhistorisch landschap. De grootte van het te beschermen cultuurhistorisch landschap bedraagt 95,2 ha. Het te beschermen monument heeft een oppervlakte van 24 m².

Het te beschermen gebied omvat zoekzones voor volgende habitattypes¹⁰:

- 6430 Voedselrijke, soortenrijke ruigtes langs waterlopen en boszomen:
 - o Op bestaande graslanden of akkerland gelegen langs de bestaande bosranden of langs zoekzones voor bosuitbreiding
- 9130 Eiken-Beukenbossen met Wilde hyacint en Parelgras-Beukenbossen:
 - o Binnen het bestaande Trimpontbos-Lobesbos: onder passend beheer

⁹ [Lijst van alle SBP's | Dienstensite Natuur & Bos \(vlaanderen.be\)](#) (geraadpleegd op 6/12/2023)

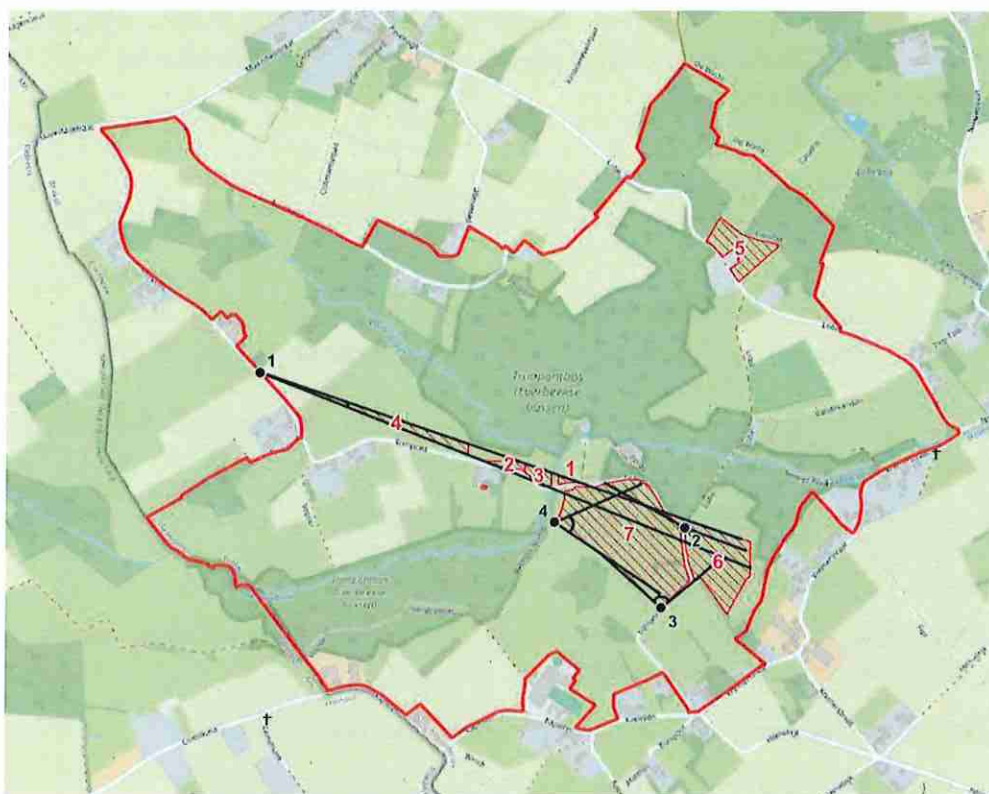
¹⁰ [Voorlopige zoekzones instandhoudingsdoelen Natura 2000 versie 2 | Vlaanderen.be](#) (geraadpleegd op 6/12/2023)

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

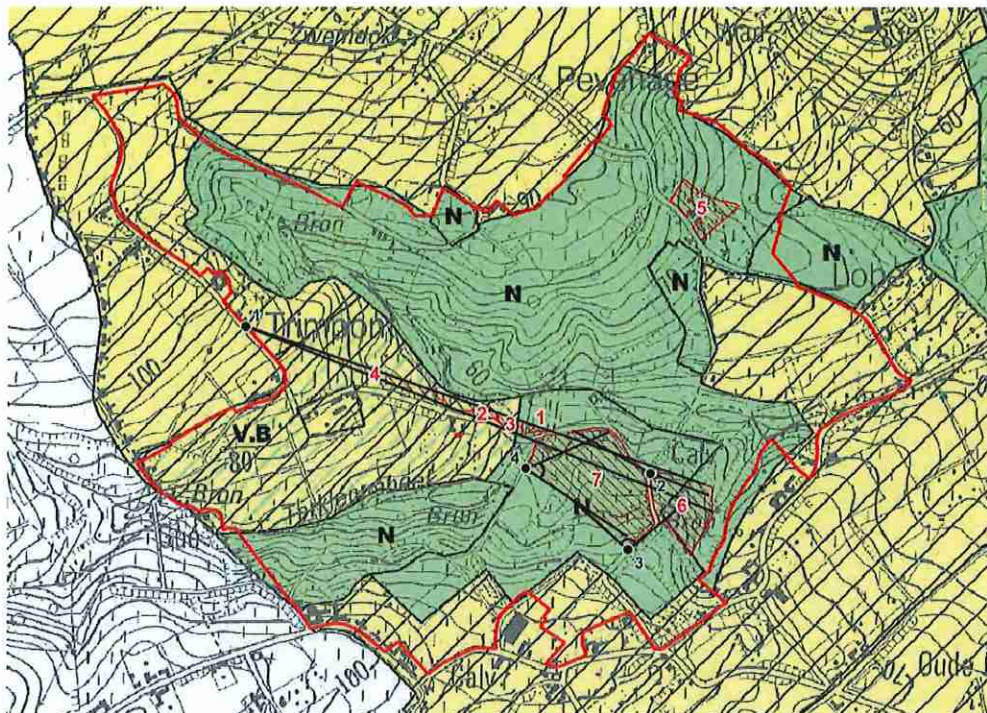
- In de omgeving van de bestaande bossen
- 91E0 Valleibossen, Elzenbroekbossen en zachthoutooibossen:
 - Binnen het bestaande Trimpontbos-Lobesbos
 - In de omgeving van de bestaande bossen in de valleien

Binnen het cultuurhistorisch landschap is een deel van de zoekzones, namelijk bestaande (oude) bossen, reeds onder 'passend beheer' (25,93 ha). De voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap beschermt de huidige toestand.

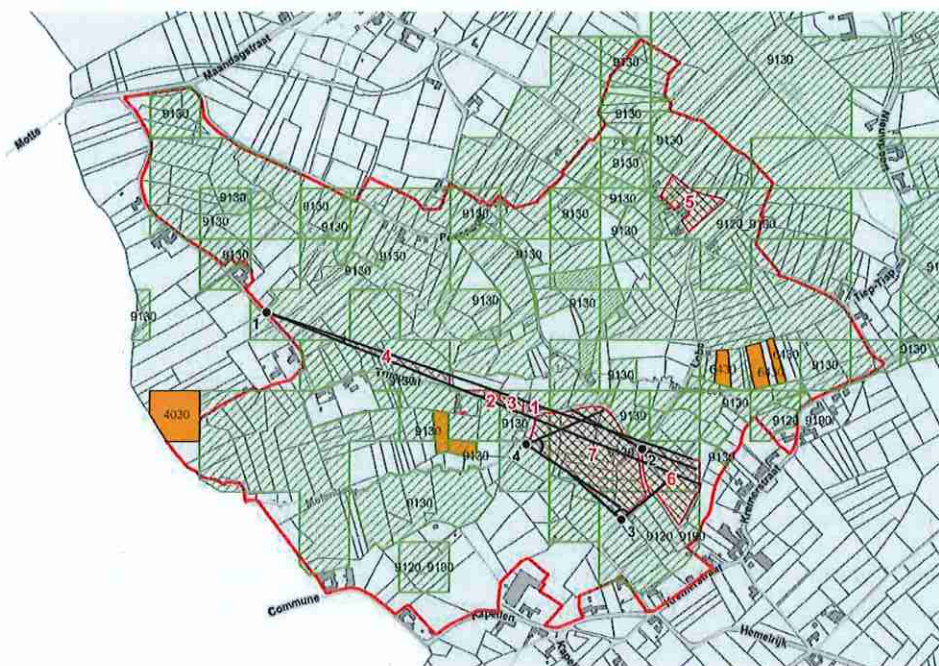
Er zijn binnen het te beschermen cultuurhistorisch landschap zoekzones voor bijkomende bebossing van in totaal 90,53 ha. Het grootste deels van die zoekzones kan bebost worden zonder de essentie van de erfgoedwaarden – en kenmerken te verliezen. Een aantal zones (zone 1 t.e.m. 7 op figuur 1), die samenhangen met erfgoedwaarden en -kenmerken bestaande uit zichten, graslandcomplexen en een (relict van) een hoogstamboomgaard dienen bij voorkeur voldoende open te blijven in functie van het behoud van de erfgoedwaarden. Deze zones komen grotendeels overeen met 'open landschap graslanden' en de 'halfopen landschap bossen' uit het globaal kader van het goedgekeurde natuurbeheerplan 'Everbeekse Bossen'. De totale oppervlakte van deze zeven zones bedraagt 5,4 ha (= 6% van de zoekzones met bosdoelen).

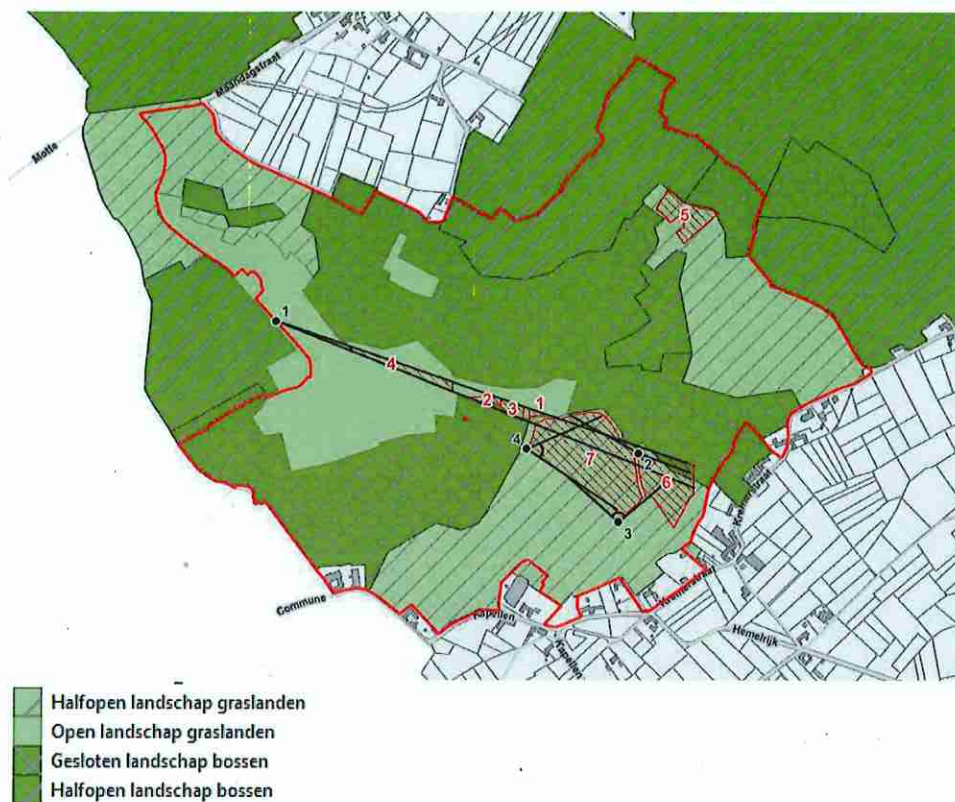
Figuur 1: het cultuurhistorische landschap (rode lijn) met aanduiding van de vier zichten (zwarte lijnen) en de bij voorkeur open te houden zones omwille van erfgoedredenen (rode arceringen) op de OpenStreetMap

Figuur 2: het cultuurhistorische landschap (rode lijn) met aanduiding van de vier zichten (zwarte lijnen) en de bij voorkeur open te houden zones omwille van erfgoedredenen (rode arceringen) op het gewestplan

Figuur 3: het cultuurhistorische landschap (rode lijn) met aanduiding van de vier zichten (zwarte lijnen) en de bij voorkeur open te houden zones omwille van erfgoedredenen (rode arceringen) op het GRB met als overlay de zoekzonekaart (groene arceringen = bosdoelen, oranje vlakken: grasland- of heidedoelen)

Figuur 4: het cultuurhistorische landschap (rode lijn) met aanduiding van de vier zichten (zwarte lijnen) en de bij voorkeur open te houden zones omwille van erfgoedredenen (rode arceringen) op het 'globale kader' uit het natuurbeheerplan 'Everbeekse bossen'

id	habtype	IHD	opp (m2)	Gewestplan	Bodemgebruik
1	9130	Zoekzone	272	N	Grasland tuin
2	9120_9190	Zoekzone	680	VB	grasland
3	9130	Zoekzone	708	VB	grasland
4	9120_9190 + 9130	Zoekzone	3670	VB	akker en grasland
5	9120_9190 + 9130	Zoekzone	6077	N	hoogstamboomgaard
6	9120_9190 + 9130	Zoekzone	12739	N	grasland
7	9120_9190 + 9130	Zoekzone	29855	N	grasland
		TOTAAL	54001		

Tabel 1: overzicht van de bij voorkeur open te houden zones binnen het cultuurhistorische landschap

In het gebied is er een zoekzone voor bosuitbreiding op het perceel waar een (relict van een) hoogstamboomgaard aanwezig is. Het gaat om een zoekzone voor boshabitat 9130. De waarde van dit boshabitat ligt onder andere in het behoud van monumentale oude, dode en kwijnende bomen met holtes en de daaraan gekoppelde fauna en flora, waarvoor dit habitattype van groot belang is, en in het voorkomen van voldoende structuurrijkdom met open plekken, mantels en zomen, eveneens met hun geassocieerde eerder lichtminnende fauna en flora.¹¹

Hoewel geen bos, vertoont een volwassen hoogstamboomgaard sterke affiniteit met deze beide 'bos'-aspecten van oude, holle bomen en structuurrijkdom van vegetatie. De natuurwaarde van

¹¹ <https://natura2000.vlaanderen.be/habitattype/eiken-beukenbossen-met-wilde-hyacint-en-parelgas-beukenbossen-9130> (geraadpleegd op 23/01/2024)

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

hoogstamboomgaarden voor bosgebonden soorten werd voldoende aangetoond. Ook vanuit de natuur- en bossector wordt sterk gepleit voor het behoud van bestaande volwassen hoogstamboomgaarden.¹²

De nog niet gerealiseerde zoekzones voor 6430, 9130, 91E0 stroken met de doelstellingen van de voorgenomen beschermingen als cultuurhistorisch landschap en als monument. Het bufferen en verbinden van bossen door kleinschalige bosuitbreidingen is inpasbaar in het landschap. De natuurwetgeving en het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' tot definitieve vaststelling van de bijhorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23 april 2014, worden door het voorliggende beschermingsbesluit van het cultuurhistorisch landschap steeds gerespecteerd als beslist beleid. De bescherming van het cultuurhistorisch landschap mag de uitvoering van de maatregelen die nodig zijn om de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 te bereiken, niet hinderen. De zoekzones voor bosdoelen volgens de zoekzonekaart (Voorlopige zoekzones instandhoudingsdoelen Natura 2000 versie 2, gepubliceerd op 14 september 2015) kunnen bebost op basis van een ingediende aanvraag zolang de doelstellingen voor bosoppervlakte nog niet zijn bereikt voor speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen'. Het is wenselijk om de zichten, een erfgoedelement in het gebied, bij voorkeur open te houden. Bij de allocatie van de bosdoelen kunnen verschillende uitvoeringsalternatieven ten opzichte van elkaar afgewogen worden (permanent open plekken binnen het bos, mantel-zoomvegetaties, hakhoutbeheer, ...).

4. Besluit

Het agentschap Onroerend Erfgoed besluit dat de voorgenomen beschermingen van 'Trimpontbos en omgeving' als cultuurhistorisch landschap en van de 'bakoven met bakhuis in vakwerkbouw' als monument (Trimpont 14, Brakel) geen significant negatief effect hebben op habitatrictlijngebied BE2300007 'Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen', deelgebied BE2300007-9 'Trimpont'. De beschermingen veroorzaken geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone. De huidige natuurwaarden en de natuurdoelstellingen worden gevrijwaard. Het behoud, de uitbreiding en/of de versterking van populaties en habitats worden niet verhinderd.

De natuurwetgeving en het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen' tot definitieve vaststelling van de bijhorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23 april 2014, worden door het voorliggende beschermingsbesluit van het cultuurhistorisch landschap steeds gerespecteerd als beslist beleid. De bescherming van het cultuurhistorisch landschap mag de uitvoering van de maatregelen die nodig zijn om de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 te bereiken, niet hinderen. De zoekzones voor bosdoelen volgens de zoekzonekaart (Voorlopige

¹² Thomaes A. 2014. Een verkenning van de keverbiodiversiteit in holle bomen in Haspengouw en Land van Herve. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek INBO.R.2014.1539365. Brussel, Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek

https://purews.inbo.be/ws/portalfiles/portal/4338790/Thomaes_2014_VerkenningKeverbiodiversiteitHolleBomenHaspengouwLandVanHerve.pdf

Beschermingsdossier: 'Trimpontbos en omgeving' in Brakel als cultuurhistorisch landschap, Bakoven met bakhuis in vakwerkbouw als monument

zoekzones instandhoudingsdoelen Natura 2000 versie 2, gepubliceerd op 14 september 2015) kunnen bebost op basis van een ingediende aanvraag zolang de doelstellingen voor bosoppervlakte nog niet zijn bereikt voor speciale beschermingszone 'BE2300007 Bossen van de Vlaamse Ardennen en andere Zuidvlaamse bossen'. Het is wenselijk om de zichten, een erfgoedelement in het gebied, bij voorkeur open te houden. Bij de allocatie van de bosdoelen kunnen verschillende uitvoeringsalternatieven ten opzichte van elkaar afgewogen worden (permanent open plekken binnen het bos, mantelzoomvegetaties, hakhoutbeheer, ...).

In algemene zin zijn de huidige natuur- en onroerenderfgoedwaarden nauw met elkaar verbonden en versterken de natuur- en onroerenderfgoeddoelstellingen elkaar. De vooropgestelde beschermingen van 'Trimpontbos en omgeving' als cultuurhistorisch landschap en van de 'bakoven met bakhuis in vakwerkbouw' als monument (Trimpont 14, Brakel) bieden de natuurwaarden en het natuurbeheer meer kansen dan bedreigingen.

De vooropgestelde beschermingen van 'Trimpontbos en omgeving' als cultuurhistorisch landschap en van de 'bakoven met bakhuis in vakwerkbouw' als monument (Trimpont 14, Brakel) hebben geen significant negatief effect op het natuurbeheerplan type 4 'Everbeekse bossen' goedgekeurd op 16/12/2021). De visie opgenomen op de kaart met het globaal kader binnen ruimer gebied dan de deelnemende percelen van het natuurbeheersplan type 4, is in overeenstemming met het behoud van de erfgoedkenmerken en – waarden.

Voor het te beschermen gebied wordt aanbevolen een geïntegreerd beheerplan op te maken. Dit document brengt de beheerdoelstellingen vanuit natuurbehoud en onroerend erfgoed samen in één afgestemde gebiedsgerichte visie en plan, binnen de geldende regelgeving.